

Χθές 27 τ.μ. ο 'Α/Πρόεδρος κ. Ρουσσός είχε συναντηθῆ φιλικῶς με τόν παρ' ἡμῖν Τουρκικόν Πρέσβυν 'Ενίς βέην εἰς ὃν ὁ κ. Ρουσσός ἔθεσεν καταλλήλως ὡς Δωδεκανήσιος ἐρώτημα σχετικόν με τήν τύχην τῶν Δωδεκανήσων. Ὁ Πρέσβυς τοῦ ἀπήντησεν ὅτι ἡ Τουρκία οὐδὲν ἔχει ἀξίωσιν ἢ ἐπιφύλαξιν τινα (ὄρα σχετικόν τ/φῆμα μᾶς πρὸς Πρεσβεφας Λονδίνου, 'Αγκυρας κτλ.)

Ἡ συνδιάλεξις αὕτη, καθ' ἣν ἀμείλησαν καί περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συσφιξεως τῆς Ἑλληνο-Τουρκικῆς φιλίας προεκάλεσεν τήν σημερινήν συνομιλίαν μου μετὰ τοῦ ἰδίου πρέσβεως 'Ενίς βέην, καθ' ἣν κατὰ τύχην συμπαρέστη καί ὁ κ. Ρουσσός.

Κατὰ τήν συνομιλίαν μας αὕτην, ἄσαν ἐνδιαφέρουσαν, ἐξητάσθη ἡ κατάστασις τῆς Βαλκανικῆς ὡς θά ἐμφανισθῆ ἐνδεχομένως μετὰ τόν πόλεμον ἕνεκα τοῦ ρόλου τῶν Βουλγάρων καί τῶν Ρώσων.

Ὁ 'Ενίς βέης μᾶς ἐπεβεβαίωσε τό ἐνδιαφέρον τῆς Ἑλλάδας ὅπως ἡ ἐνέργεια τῶν συμμάχων εἰς τὰ Βαλκάνια γίνῃ τῆ συμμετοχῆ καί αὐτῆς, καί ἔθεώρει ὡς βεβαίαν τήν Σοβιετικὴν δήλωσιν πρὸς τοὺς συμμάχους ὅτι οὐδὲν θεωρεῖ ὡς δεύτερον μέτωπον τήν ἀπὸ Βαλκανικῆς ἐπίθεσιν κατὰ τῶν Γερμανῶν.

Ἀνεφῆρθησαν κατὰ τήν συνομιλίαν ἐπίσης δύο πληροφορίες:

α) ὅτι ἐνδεχομένως θά ἐπιδιωχθῆ ὅπως τὰ στενά μὴ ἀνήκουν εἰς ἓνα ἀλλὰ εἰς δύο Κράτη ἵνα οὕτω ἐκ τῶν πραγμάτων ἐξουδετερωθῶν. Λέγεται ὅτι ἡ ἰδέα εἶναι Ρωσικὴ. Ὁ 'Ενίς φοβεῖται ὅτι εἶναι δυνατόν πρὸς τοῦτο ἡ Ἀγγλία νά εὐνοήσῃ τήν ἐπέκτασιν τῶν Βουλγάρων εἰς τήν Εὐρωπαϊκὴν ἀκτὴν τῶν στενῶν, τοῦτο δέ θά ἦτο σύμφωνον πρὸς παλαιότεραν πολιτικὴν ('Αἰγίου Στεφάνου κτλ.) καί β) ὅτι ἡ Ρωσσία θά ἐπιδιώξῃ διὰ τῆς γεφυρώσεως τοῦ Δουνάβειου καί διὰ τῆς κατασκευῆς σιδηροδρομικῶν

γραμμαῶν νά κατέλθῃ εἰς Θεσσαλονίκην ὅπου θά ἐκωφεληθῇ τῆς ἐκεῖ οὐδετέρας ζώνης.

Καί. τό ἓν καί τό ἄλλο εἶναι προφανές ἄν πραγματοποιηθῇ ὅτι δημιουργεῖ ὄρους οἱ ὅποιοι ἐν τῇ Βαλκανικῇ καί ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἀνατρέκουν τοὺς ὑκάρχοντας παράγοντας τῆς πολιτικῆς τῶν δύο χωρῶν.

Ὁ Ἐνὶς βέης προσθέτων καί ἄλλας συναφεῖς σκέψεις, φοβούμενος ὡς ἐτόνισε τὴν Βουλγαροφιλίαν τῶν Ἄγγλων, ὑπεστήριξεν ὅτι ἀμφοτέρων ἡμῶν ἡ ἐνέργεια κρέπει νά τεινῇ σταθερά εἰς τό νά πείσωμεν τοὺς Ἄγγλους ὅτι ὅθεν τοὺς συμφέρει ἡ ἐνίσχυσις τῶν Βουλγάρων, οἱ ὅποιοι, ὡς τό ἐδέχθημεν ἀμφοτέροι, μεταπολεμικῶς θά ἀκολουθήσουν Ρωσσόφιλον πολιτικῆν. Καί ἐπί τοῦ σημείου τούτου ὁ Ἐνὶς βέης ἐξῆρε τά καλά τῆς Ἑλληνο-Τουρκικῆς φιλίας, διὰ τὴν ὅποίαν καί ἐγὼ καθὼς καί ὁ κ. Ροῦσσοσ ὠμιλήσαμεν ἐπίσης μέ τὴν εἰλικρινεστέραν διδασίαν.

Ἐκωφεληθεὶς τῆς εὐκαιρίας ἀνεκοίνωσα εἰς τὸν Ἐνὶς βέην τὰς συνομιλίας κοῦ εἶχα μέ τόν κ. Ἰντεν εἰς καί τό Φόρεϊν Ὅφφισ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς φιλίας, ἣν μᾶς συνιστοῦν θερμῶς οἱ Ἄγγλοι, καί προσέθεσα:

- " Μεταξὺ ἡμῶν καί τῆς Τουρκίας ὅθεν ὑκάρχουν διαφοράς ἢ διεκδικήσεις, ὑκάρχουν δέ μόνον κοινά συμφέροντα, ἐπομένως ἡ φιλία τῶν δύο χωρῶν δύναται νά εἶναι στερεά. Δέν σᾶς κρύπτω ὅτι τελευταῖα τὴν φιλίαν τῶν δύο χωρῶν ἐπεσκίασαν δύο ἀσθενῆ νέφη. Ἐρῶτον ἡ ἀπηνῆς φορολογία τῶν Ἑλλήνων τῆς Τουρκίας, ἡ ὅποια βαίνει ὡς πιστεύω πρὸς διευθέτησιν καί ὀψυτερον τό Δωδεκανησιακὸν ζήτημα, διὰ τό ὅποῖον χαίρω νά μανθάνω ὅτι καθὼς εἶπατε χεῖς εἰς τόν Ροῦσσον δέν ἔχετε ἐπιφυλάξεις. Τοῦτο μάλιστα μοῦ δίδει τό δικαίωμα νά σᾶς εἰπῶ ὅτι θά ἦτο εὐκατὸν ἔάν κατά τινὰ τρόπον ἐγένετο περὶ τούτου ἐκδήλωσις τῆς ἐπίσημος ὥστε οἱ Ἕλληνες νά μὴ συναντῶμεν τὴν ἀντίρρησην ὅτι ἡ Τουρκία ἐνδιαφέρεται δι' αὐτά."

Ὁ κ. Ροῦσσος ἐπεμβὰς ἀμίλησεν περὶ γενικῆς τινος ἐκδηλώσεως ἀποδεικνυούσης τὴν Ἑλληνοτουρκικὴν φιλίαν.

Ὁ ἑνὶς βέης ἐκωφεληθεὶς τῆς διακοπῆς ἢ παρανοήσας τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, ἀπήντησεν εἰς τὸν κ. Ροῦσσον ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ Τουρκία εἶναι οὐδετέρα καὶ ἀπέναντι ἀκόμη τῆς Βουλγαρίας οὐκ ἔστι ἐνδεδομένη ἢ δυνατὴ τοιαύτη δημοσία ἐδήλωσις δυναμένη νὰ παρεξηγηθῇ.....

Τοῦ ἀπήντησα ὅτι ἐννοῶ καλῶς τὴν ἀντίρρησην σου, ἀλλὰ τὸ θέμα ἐν προκειμένῳ ἔστι μόνον τὸ δωδεκανησιακόν, καὶ εἰς αὐτὸ τί ἀπήντησεν ὁ Τοῦρκος πρέσβυς:

"Ἐχω ὁδηγίας τῆς Κυβερνήσεως μου ἀφ' ἧς ἤλθα ἐδῶ, νὰ σὰς δηλώσω, ὅτι ἡ Τουρκία οὐκ ἔχει ἐδαφικὰς ἀξιώσεις, ἄλλως τε, προσθέτει, οὐδέποτε ἤγειρε τοιαύτας, οὔτε δημοσίᾳ οὔτε κατ' ἴδιον ὡς τὸ γνωρίζετε. Ἐξ ἄλλου αὐτὸ, ἐτόνισε ἐμφατικῶς τὸ γνωρίζει ἕριστα ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας".

Ἡχαριστήσαμεν τὸν πρέσβυν καὶ τοῦ εἶπα ὅτι ἐλπίζω ὅτι ἡ σημερινὴ συνομιλία μας περὶ τῆς φιλίας τῶν 2 χωρῶν μας οὐκ ἔστι ἡ τελευταία ἀλλὰ θ' ἀποτελέσῃ τὴν ἀπαρχὴν σχετικῶν συζητήσεων.

Ὁ κ. πρέσβυς ἀποχωρῶν μοῦ ἐδήλωσεν ὅτι θὰ φέρῃ πάντα ταῦτα εἰς γνῶσιν τῆς Κυβερνήσεώς του.

Κάϊρον 28 Αὐγούστου 1943.

Σ. 2. 83.